

Evropski parlament**Bo Slovenija obsodila totalitarne režime?**

Evroposlanka Romana Jordan Cizelj prosi predsednika EP Jerzyja Buzka za pomoč Bruselj – »Slovenija sodi med države, ki totalitarnih režimov še niso obsodile,« je zapisala evropska poslanka Romana Jordan Cizelj (SDS-EPP) v pismu, ki ga je naslovila na predsednika evropskega parlamenta Jerzyja Buzka in v katerem ga »vljudno prosi«, ali je »v tej zvezi pripravljen dati kratko izjavo, bodisi pisno ali v obliki posnetka«, ki bi »v slovenski javni prostor vnesla pojasnilo o namenih, ciljih in večinski podpori EP pri sprejemanju resolucije« o evropski zavesti in totalitarizmu.

Od našega dopisnika

Poslanka pojasnjuje, da je »posebnost Slovenije dejstvo, da so bile v Sloveniji ves čas po spremembi sistema z izjemo obdobja 2004–2008 na oblasti stranke naslednice bivše komunistične partije«, in pristavlja, da je »vprašanje obsodbe vseh totalitarnih in avtoritarnih sistemov, s komunizmom vred, vedno sprožilo številne ideološke razprave, ki pa niso vodile k oblikovanju temeljev za pot k resnici in spravi«. Jordan Cizljeva še obvešča predsednika parlamenta – in političnega somišljenika iz evropske ljudske stranke (EPP) –, da »stranke trenutne opozicije (SDS in SLS) predlagajo, da resolucijo EP tudi slovenski parlament sprejme v celoti«, medtem ko »stranke trenutne vladne koalicije potrditvi resolucije v Sloveniji v celoti ali delno nasprotujejo, kot enega argumentov pa navajajo, da gre za resolucijo desnih strank v EP«.

Avtorica pisma v ponazorilo omenja dve reakciji iz koalicijskih vrst, in sicer podpredsednika DZ in socialnih demokratov Mirana Potrča, ki »izjavlja, da so cilji in želje opozicije razvrednotiti vsakršno dejanje od leta 1945 do 1990, prikazati Slovenijo v tem času na enak način, kot je bila Sovjetska zveza, Romunija, Vzhodna Nemčija«. Omenja tudi stališče člana LDS Antona Anderliča, da tudi v LDS ocenjujejo, da gre »pri zahtevi poslancev SLS in SDS za sklic izredne seje DZ o resoluciji EP o totalitarizmu za ponoven poskus sprememb zgodovinskih dejstev in rehabilitacijo kolaboracije«.

Za resolucijo glasovalo vseh sedem prejšnjih slovenskih poslancev

Omenjeno resolucijo, ki izraža spoštovanje do vseh žrtev totalitarnih in nedemokratskih režimov v Evropi, odločno in jasno obsoja vse zločine proti človeštvu in množično teptanje človekovih pravic, ki so jih zagrešili vsi totalitarni in avtoritarni režimi, je evropski parlament sprejel 2. aprila letos z velikansko večino (553 za, 44 proti, 33 vzdržanih), zanjo pa je glasovalo tudi vseh sedem slovenskih poslancev prejšnjega sklica. Proti resoluciji se je izreklo tudi nekaj znanih osebnosti, med drugim nekdanji predsednik parlamenta Klaus Hänsch (Nemčija). Razprava je še zlasti motivirala poslance iz držav nekdanje Sovjetske zveze in članic varšavskega pakta, saj je bilo od skupaj 30 razpravljalcev kar 22 govornikov iz nekdanjega sovjetskega bloka. Edina slovenska udeleženka Ljudmila Novak (NSi-EPP) je obžalovala, da »v bivših komunističnih režimih še vedno ni prišlo do popolne raziskave in priznanja zločinov komunizma po drugi svetovni vojni«, in »ker so bili ti režimi še desetletja po vojni na oblasti, jim je uspelo skriti tudi večino dokazov, zato zločinci in krivci niso bili niti imenovani, kaj šele obsojeni«. Novakova je še dejala, da »mora EU pozvati vse države bivših komunističnih režimov, da zgodovinarji raziščejo in v učbenike zapišejo vso resnico o povojnem dogajanju, tudi o odgovornosti zahodnih zaveznih sil, ki so vrnile in izročile begunce v roke komunistov«.

Resolucija ni pravno zavezujoča

Toda domet tega dokumenta – ki so ga sprejeli ob »20. obletnici razpada komunistične diktature v srednji in vzhodni Evropi in padca berlinskega zidu«, med drugim pa ugotavlja, da »noben politični organ ali politična stranka nima izključne pravice do razlage zgodovine«, a tudi, da »uradnih razlag ne bi smeli vsiljevati z večinskimi odločitvami v parlamentih«, saj »ne morejo sprejemati zakonodaje za preteklost« – je omejen na poslopje evropskega parlamenta. Omenjena resolucija ni pravno zavezujoča za članice Unije, saj ne sodi v zakonodajo skupnosti, zato se parlamenti držav o vsebini niso dolžni opredeljevati. V zadnji točki zgolj naroča predsedniku, naj jo posreduje svetu EU, evropski komisiji ter parlamentom in vladam članic skupnosti.

Božo Mašanović